

UNS ALTRES EUA SÓN POSSIBLES

JOSÉ MARÍA VIGIL

Panamà

De fet, caminem cap a un sol món

El «nexa social», que constitueix un col·lectiu humà en societat i no en una mera acumulació disgregada de persones, s'està ampliant i intensificant simultàniament, de forma que cada cop ens trobem en sistemes socials més amplis, més forts i més lligats entre si. El món es fa més petit perquè la societat es fa més abraçadora. Anem inevitablement cap un sol món -i en bona part ja hi som.

De fet aquest únic món està governat pels països més forts, que són alhora els més rics, amb els EUA al capdavant. El món resulta ser una oligarquia plutocràtica mundial, i els seus governants governen en funció dels seus propis interessos econòmics, contra els interessos dels pobres.

Ens preguntem: aquest país, els EUA, amb tanta responsabilitat en la situació actual del món, podria adoptar una postura diferent, favorable als pobres, i ajudar a generar la proposta del nou ordre mundial que el món necessita? Són possibles uns EUA diferents?

Assumir jurídicament la mundialització

El problema actual del món no és la «globalització», sinó, precisament, que la globalització actual és esbiaixada i parcial. La globalització neoliberal només globalitza els interessos dels grans i no es fa càrrec dels interessos dels pobres, que queden exclosos. La solució del món és la globalització, però «una altra globalització», una globalització «integral»: tots hem de quedar englobats en els interessos de tots, en «un sol món», governat i administrat com si es tractés d'una mateixa família.

Caldria acceptar «de dret», positivament i intel·ligentment, el «fet» inevitable d'aquest procés de mundialització. Avançar-se al fenomen i assumir-lo. Declarar-nos jurídicament una única societat mundial, una única família humana, en una única nau espacial, la Terra. I començar a ser-ho de fet. Això és necessari,

- per ètica: la fraternitat humana ens obliga, per sobre de sentiments patris diferents;

- per egoisme: millor viure en una «societat» de nacions, que en una jungla on una nació amb el 6% de la població acapara el 50% de les riqueses, explotant la resta del món i defensant-se d'aquesta majoria del món

a base d'exèrcits i policia mundial

- fins i tot per supervivència: el camí actual ens porta a la ruïna.

Davant d'aquest panorama, ens preguntem: i si els EUA, paladí de la globalització neoliberal, assumissin «l'altra globalització», la globalització de la solidaritat?

Després de l'11 de setembre

La reacció dels EUA després de l'11 de setembre ha estat la més primitiva, la venjança d'una guerra infinita (la llei del Talió va ser un avenç en la història perquè precisament controlà i posà límit a la venjança; només es podia exigir «ull per ull»); immadura i sense sortida (una espiral de violència i terrorisme); totalment il·legal (contra els Drets dels Pobles i de les Institucions Internacionals); desestabilitzadora de la convivència internacional (amb un olímpic menyspreu de l'ONU), i contradictòria fins i tot amb la proclamada tradició democràtica nord-americana.

Tot plegat continua la història dels EUA:

- expansionisme territorial subjuguador i de rapinya,
- expansionisme comercial: vol acaparar el mercat mundial, ser el proveïdor del món,
- expansionisme polític: vol controlar els règims dels altres països, supeditar-los als seus plans, canviar règims que no se sotmetin, imposar l'*american way of life*...
- expansionisme militar: incomptables intervencions militars dels EUA des del seu mateix origen;
- la doctrina Monroe: Amèrica per als americans (del Nord!);
- el «Destí manifest»: la nació triada, fonamentalisme religiós, encara que sembli civil...

Ja fa molt temps Bolívar va expressar el sentiment llatinoamericà: «Els EUA semblen destinats per la Providència a omplir de mals l'Amèrica Llatina en nom de la Llibertat». Avui és més aviat en tot el planeta on s'estén la convicció que el perill real més amenaçant per a la pau i el benestar mundial són precisament els EUA.

Els EUA actuals no són sostenibles

EUA està en una relació malsana, disfuncional, amb la resta del món... Han guanyat les seves guerres d'ocupació contra Afganistan i Iraq, però han perdut la pau; han aconseguit una victòria militar, però han estat els grans derrotats davant el món: ningú dubta que són

uns «facinerosos» internacionals, dejuni de legitimitat. Tothom ha sabut en els últims mesos que el país està governat per un «renascut» de les sectes fonamentalistes, pres de les urpes dels falcons de les multinacionals (la major organització internacional de l'explotació econòmica). Mai hi ha hagut en el món un consens tan unànim que els EUA han perdut el cap, el seny i la raó, quedant-se només amb la raó de la força. Mai en tota la seva història els EUA han tingut en contra seu una opinió mundial tan àmplia i tan profunda.

Els EUA estan entrant en un camí insostenible:

- volen tancar-se en una fortalesa, protegint-se del món, amb els escuts antimíssils intercontinentals, la guerra de les galàxies, les ciutats fantasma d'autodefensa...

- volen tenir un exèrcit disposat a actuar en «qualsevol racó fosc del planeta», amenaçant a tot aquell que no es doblegui als seus plans imperialistes i violant la sobirania dels altres Estats, atacant amb «guerres preventives» qualsevol que els pugui fer front, encara que no els en faci;

- volen ser el policia mundial, el controlador universal, amb una CIA amb «licència universal per matar i per realitzar accions encobertes»;

Si els EUA fossin diferents...

En la perversa situació actual del món, el pes principal actual (iniciativa, responsabilitat, complicitat, participació quantitativa) el porten els EUA. Però si al poble dels EUA sorgís una consciència nova, una «majoria moral» conscient del dany que el seu país ha fet al món -en realitat aquesta «majoria» existeix ja als EUA, però encara com a minoria-, conscient també de les seves grans possibilitats per ajudar a la comunitat mundial, i de la seva gran responsabilitat de dur a terme aquesta reforma mundial, els EUA podrien ajudar a canviar el món radicalment:

• Acabant finalment amb les grans injustícies:

- Posant fi a la situació actual de balanç negatiu per als pobres, per aquesta situació els països pobres són de fet exportadors de capital net cap als països rics, o sigui que «els pobres del món acaben finançant els rics».

- Abolint el Deute Extern: fixació d'unes condicions i d'una taxa d'interès per sobre de la qual no es pugui prestar a un país;

- Declarant la nul·litat de molts deutes externs injustos ja sigui en la seva concepció o en el seu desenvolupament, i fixació d'un període màxim d'extinció per als altres.

• Establint mecanismes de reparació històrica:

- respecte a les pràctiques històriques clàssiques, lesives per als pobles pobres: conquestes, invasions, guerres, esclavitud

- respecte a les pràctiques empobridores dels països pobres en l'actualitat: fuga de cervells, de professionals, de capitals; robatori de coneixements...

- respecte a la secular explotació econòmica dels pobles pobres, tornant en forma d'ajuda al desenvolupament i d'inversió generosa per a la solució de les grans carències mundials (fam, falta d'aigua, educació, salut...).

• Fent passos per establir un govern mundial

- Renúncia a tota pretensió d'hegemonia, unilateralisme, imperialisme, privilegis, exempció dels fòrums jurídics mundials, absència dels acords mundials (humanitaris, ecològics, contra les armes).

- Restabliment de l'ordre mundial en una Nova Societat de les Nacions Unides, veritablement democràtica, sense vetos privilegiats, amb força de coerció i exclusivitat en l'ús de la força.

- Renovació de les institucions mundials des de criteris democràtics i de cooperació, i no plutocràtics i de competitivitat: BM, FMI, OMC...

- Creació dels Fòrums mundials de justícia: el Tribunal Penal Internacional i fòrums complementaris.

Conclusió

Que els EUA canviïn és de capital importància per al món. Ara aquesta és una de les tasques més importants per a la Humanitat. Per això, conscienciar la població que tria a «govern de facto» del món, ha de ser un dels principals objectius dels militants de tot el planeta. Carlos Fuentes diu que la principal diferència entre el Cèsar actual i el de la vella Roma imperial és que l'actual ha d'anar a eleccions cada 4 anys... I Comblin assegura que la gran resistència que farà canviar els EUA vindrà del seu mateix interior (p.24).

La construcció de l'«altre món possible» passa també per la consecució d'«uns altres EUA possibles». La lluita no és, doncs, només en el Sud, sinó també al Nord. Necessitem fer aliances amb el Sud que hi ha al Nord (on, com a tot arreu, «ni hi són tots els que hi ha, ni hi ha tots els que hi són»).

La batalla és de consciència, i no és, en última instància, entre els EUA i la resta del món, sinó entre els que s'adonen de quina altermundialitat necessitem i els que s'entesten en una globalització egoista, homicida i suïcida.